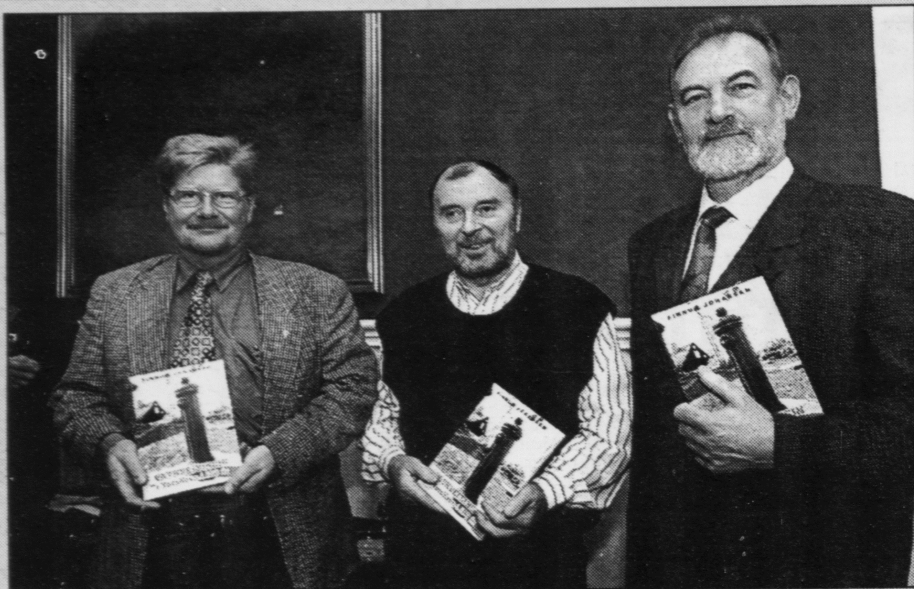

Leivur Hansen, borgarstjóri, Janus Sørensen, vatnmeistari og Finnur Johansen, rithøvundur við nýggju bókini, *Vatnveitingin í Tórshavn 100 ár*, sum kom út í gjár. Tann 25. oktober í ár vóru liðin 100 ár síðani, at vatnveitingin í Havn varð tikin í nýtslu

Vatnsøgan í Havn út í bók

Í gjár kom út bókini »Vatnveitingin í Tórshavn 100 ár«, sum Finnur Johansen hevur skrivað í sambandi við, at vatnveitingin í Havn varð 100 ár

EIRIKUR LINDENSKOV
Tann 25. oktober í ár vóru

liðin 100 ár síðani, at skrúvað varð frá fyrri vatninum í Havnar kommunu.

Tá var fyrsta kommunala vatnveitingin í Føroyum tikin í brúk, og havnarborg-

arar shuppu nú undan at fara í ána eftir vatnið. Av fyrstan tíð var sjálv-

andi ikki vatn lagt inn í øll húsini í býnum, men vatnpostar vóru settir upp í øllum býlingum, so øll úttan stórvægis hóvasták kundu fáa vatn borið í húsini.

Í hesum sambandi gav Tórshavnar býráð í gjár út bókina *Vatnveitingin í Tórshavn 100 ár*, sum Finnur Johansen hevur skrivað.

– Tað var Janus Sørensen, vatnmeistari, sum kom við hugskotinum at fáa eina bók út um vatnveitingina í sambandi við 100 ára hald-ið - og við hugskotinum at fáa Finn Johansen at skriva hana, sigur Leivur Hansen, sum eisini vísir á, at eingin verulig havnar søga enn er skrivað, hóast nakrar bækur eru komnar út, sum lýsa brot úr søgu býarins.

Men hetta verður nú broytt.

– Kommunan hevur sett sær fyrri, at vit um aldar-móti skulu fáa søguna hjá

býnum út í bók. Enn hava vit ikki funnið rætta fólknið at standa fyrri hesum, men tað vóna vit at finna sum skjótast, sigur Leivur Hansen.

Men annað tilfar er eisini á veg, nú vit tosa um søgu-skriving í Havn. Jens Marius Hentze situr í løtuni og skriva úr skúlasøguni, og kemur tann bókini eisini út í næstum, sigur Leivur Hansen.

Leivur Hansen segði eisini á tíðindafundinum í gjár, at vit í sambandi við at bókini um vatnsøguna kemur út, eiga at minnst Vægg Gutesen, býarverkfrøðing, sum andaðist í heyst, tí hann átti eisini sín lut í, at bókini gjørdist veruleiki.

Fyrsta vatnveitingin í Havn verður lögð í 1898, og her vóru 3" rør brúkt. Júst hesin parturin av gomlu veitingini - á Áarvegnum - er í nýtslu enn. Húsini eru frá vinstri, hjá Angeliku, hjá TrollOnnu, hjallurin hjá Vaga-Onnu, húsini hjá M. C. Restorff, har Hotel Hafnia nú stendur, aftast Tinghúsið og til høgru sethúsin og handilin hjá Jákupi Lützen. Ein av smá-dreingjunum undir húsini hjá Angeliku er Hans Jákup í Smæruni. Maðurin við hvíta skegginum er Müller systumaður, aftan fyrri hann stendur Friðrikur Petersen, próstur, og høgrumegin hann stendur Olivur Petreus Effersøe

Myndina, sum Føroya Forn-minnissavn eigur, eru úr bókini *Vatnveitingin í Tórshavn 100 ár*

Júst hesin partur av rør-leiðingini er framvegis í nýtslu. Janus Sørensen, vatnmeistari sigur, at rør-leiðingin liggur fram við Hotel Hafni og oman til Blákolluna.

– Umframt gamla býar-partin niðanfyrri, so fær eisini Hotel Hafnia vatn gjøgn-um hesa 100 ára gomlu vatnleiðing, sigur Janus Sørensen.

Finnur Johansen segði herfyri við Sosialin, at tað fyrsta hann hevur funnið, har talað hevur verið um vatnveitingina, er frá eini byggingevnd, sum sett varð í 1856.

– Tá verður longu røtt um at útvega Havnarborgarum reinari vatn, tí býurin er so nógv vaksin. Seinni eru tað eisini privatfólk, sum taka seg saman, men hetta endar alt við kommunalu vatnveitingini, segði Finnur Johansen.

Tað er nógv hent í Havnini, síðani hendan vatnveitingin varð gjørd, og brunnarnir hava verið fleiri. Tann fyrsti var brunnurin við Gráastein, sum seinni var úthygdur.

Í 1912 var brunnurin uppi undir Várða - uppi undir Oyggarvegnum - bygdur. Í 1928 var byrgingin í Marknagili gjørd, og tann stóri brunnurin við Gráastein varð bygdur í 1942. Uppi í Villingardali stóð ein brunnur klárur at taka í nýtslu í 1952, og stóra byrgingin í Havnardali varð tikin í nýtslu fyrst í sekstírunum. Endaliga verkætlanin í Havnardali stóð liðug í 1966 við landsins fyrsta reinsiværki. Eftir hetta eru fleiri aðurtur gjørdar á vatnveitingina við pumpum og

Havnarfólk drekka vatn úr hundrað ára gomlum røri

Vatnleiðingin oman eftir Áarvegnum í Havn er tað einasta, sum framvegis er í nýtslu av 100 ára gomlu vatnveitingini í Havn. Havnin hevur í dag heimsins reinasta vatn - og vit nøkta øll heilsufrøðilig krøv nógv ár fram í tíðina, sigur Finnur Johansen, sum hevur skrivað bókina um vatnveitingin í Havn

EIRIKUR LINDENSKOV

Havnarfólk høvdu leingi gramt seg um skitna vatnið í ánnið, tá menn fyrri góðum 100 árum síðani tóku stig til at skipa vatnveiting í býnum.

Sagt varð eisini, at býurin var vaksin »heilt niðan um Húsabrugv«, og tí varð vatnið dálka í stóradammi, har fólk plagdu at taka vatn. Stóradammur var í Havnará undir vegnum, sum nú er millum Gamla Apotekið og

tinghúsvøllin.

Fenaður gjørdi eisini sft til, at vatnið varð dálkað, eins og tað, at teir, ið áttu jørðina omanfyri tægaðu bœin, sum eisiniin dálkaði ána.

Tað var eitt stórarbeiði,

sum varð gjørt, tá vatnveitingin varð liðug fyrri 100 árum síðani. Umframt brunnin við Gráastein (og her skal nevast, at alan ikki er um tann stóra brunnin, vit kenna í dag, men um ein minni, sum var omanfyrri)

vóru lögð oman í Havnina.

Á gomlu myndini síggja vit menn leggja rør eftir Áarvegnum. Fyrstu húsini, vit síggja á myndini eru hjá Angeliku - ella sýnisgluggin hjá Kathrinu Christiansen oman fyrri Blákolluna.